

pa resno pošteno ter z v današnjih časih redkim človekoljubljem. In z enako iskrenostjo, kakor je pisal Podlimbarski svojo knjigo, jo sprejmimo tudi mi!

Dr. Lokar.

Dr. Janez Mencinger, Izbrani spisi. Povesti in novele. II. zvezek. Izdala „Matica Slovenska“. Uredil dr. Jos. Tomišek. Ljubljana 1913. 80. 146 str.

Drugi zvezek nam prinaša tri povestice, ki so izšle vse v Slovenskem glasniku in sicer „Bore mladost“ (1862), „Skušnjave in izkušnje“ (1865), „Zlato pa sir“ (1860). Vse tri kažejo hibe prvencev, a obenem je že jasno začrtana ona krepka poteza poznejših Mencingerjevih spisov, posebno izrazit je njegov jezik. Prva novela je romantično-sentimentalna ljubezenska zgodba, ki se vrši ob Bohinjskem jezeru. Glavni junak utone v jezeru, junakinja pa najde mir med samostanskimi zidovi. Krasne so pokrajinske slike, značaji so medli, dialog je precej živahen. — Poznejše njegove „Hoje na Triglav“ spominja po vsebini in tehniki zadnja črtica „Zlato pa sir“, zmes realnosti in romantike; kviri pa skoraj neverjetno praznoverje našega gorenjskega rojaka. — „Skušnjave in izkušnje“ posežejo še najbolj v realno življenje in nam slikajo med drugim ideal slovenskega duhovnika, ki naj se res z ljubeznijo oklene svojega naroda. — Za modernega človeka pač niso te povestice več, zakaj naš okus se je precej izpremenil. Dobre pa so vendar take izdaje, da si lahko ustvarimo jasno sliko o razvoju posameznih pisateljev, oziroma posameznih dob. Literarni historik in šolnik z veseljem pozdravljata taka dela, a gotovo se dobe tudi bralci, ki bodo z veseljem prečitali te Mencingerjeve prvence.

Dr. R. Molè.

Francé Ramovš, Slovarski doneski iz Trubarjevih del. Časopis za zgodovino in narodopisje X. (V Mariboru 1913), str. 144—151.

K tem doneskom naj donesem še jaz par pripomb, ki sem se svoje dni tudi nekoliko ukvarjal s to slovarko drobnjavo.

Izvajanje besede „arar“, morivec, *φονεύς* (*φονεύς* menda ni nič!) iz nemškega „Haher“ = Henker, vesitelj, rabelj, ki ljudi obeša, — je videti precej verjetno, češ da je „ajar“ polagoma postal „arar“. Sličen slučaj imamo tudi pri „cvarar, drarar“ za Zweier, Dreier. Vsporednica bi bila :hahen: hangen : Henker = fahen : fangen : Fänger.

Izraz „avštarija“ je iz nemškega „die Halsstarrige (Krankheit), die Halsstarre = Widersetzlichkeit, Ungehorsam. Primeriti nam kaže izraz Halsterseil avšteržle (Plet. I, 7) t. j. hlačnik ali obramnica (Hosenträger). — Čudno je, da se je v „-starrige“ ohranil i, pa izgubil a, da imamo avštarija, kjer bi pričakovali „avštarja“, g je postal j kot v premnogih slučajih. Vsporedimo Hag, gaj; traje (nam. trage, nosila); noje nam. noge; prevoje (preloge die Lehde) i. t. d.

Baretica pa ni skledica — in ta beseda nikakor ni temna. Baretica je kapica ali čepica in beseda je iz laške „berretta“ iz srednjelatinske barretum ali birettum. Otroci svetemu Miklavžu različno nastavljajo, eden nastavi skledico, drugi kapo, tretji črevlje i. t. d. Primerimo Navratilov sestavek o narodnih vražah in praznih verah v Letopisu slovenske matice za l. 1885 str. 153. Tam pravi: Pri nas nosi Miklavž po noči; drugo jutro (6. decembra) dobe pridni otroci v nastavljenih kapicah ali klobukih, tudi na pladnikih, nekod celo v nastavljenih čizmicah ali škornjicah jabolk in orehov.

Juog t. j. vodnik (otročji šolmošter, spremljevalec dečkov v učilnico in te lovadnico) tudi ni tako temna beseda. Kaj hoče drugega biti, nego odkrnjeni konec tuje besede (peda)gog. Otročji šolmošter je torej „gog“, (*παιδαγωγός*). Tudi v za-